

Helene Uri: Hurra! Jeg er ikke sur!

For en lettelse! Jeg er ikke sur! Eller det er jeg jo, men jeg er langt fra alene i min surhet, skriver Helene Uri i ukens språkspalte

FOTO: Scanpix

Helene Uri har fått masse tilbakemeldinger fra leserne etter at hun forrige uke skrev om sin irritasjon over å bli møtt med engelsk på norske restauranter.

Helene Uri

forfatter og professor II ved Norsk barnebokinstitutt

30. sep. 2018 11:19 11:24

annonse

Iallfall ifølge de mange meldingene som har strømmet inn. Foreløpig er det bare én leser som mener at dotrene mine har rett.

Forrige ukens spalte ble født av sinne og irritasjon. Jeg var i tvil om jeg burde dele disse negative følelsene med Aftenpostens lesere. Særlig i tvil ble jeg fordi dotrene mine syntes jeg var sur, sær, gammel og vanskelig. Overskriften ble formet som et spørsmål: Er jeg sur og gammel?

- **Les Helene Uris kommentar: [Er jeg gammel og sur som syntes det er uhøflig?](#)**

Engelsk er det naturlige

Saken var den at jeg hadde vært på restaurant og ble møtt av en massiv engelsk språkvegg. Kelneren snakket engelsk. Menyene var på engelsk. Unødvendig bruk av engelsk kan gjøre meg irritert, men det som ødela restaurantbesøket denne kvelden, var ikke engelsken i seg selv, men selvfølgeligheten.

De ansatte oppførte seg som om det å snakke engelsk på en restaurant i Oslo er det eneste naturlige. Jeg gjentar hovedpoenget mitt fra forrige uke: Jeg synes rett og slett det er uhøflig at jeg som norsktalende i min egen by går inn på en restaurant og blir snakket til på et fremmed språk som om det er den naturligste ting i verden.

Roald, Bert / NTB scanpix

Aftenpostens språkspaltist, Helene Uri, er forfatter og har doktorgrad i anvendt lingvistik og hovedlag i nordisk. Hun har nå en professor II-stilling ved Norsk barnebokinstitutt.

«Jeg følte meg ydmyket»

Jeg forventer, siden vi tross alt befinner oss i Norge, og siden jeg henvender meg på norsk, at de ansatte sier noe om at de dessverre ikke snakker norsk, men går det bra om vi snakker engelsk? Da ville jeg selvsagt ha svart bekreftende.

[Helt siden spalten sto på trykk](#), har mailboksen flommet over. Det har strømmet inn svar, og de strømmer ennå.

«Jeg følte meg ydmyket», skriver en. «Mannen min ble så provosert at han gikk», forteller en kvinne. «Jeg ble overrumpet!», sier en annen: «Jeg ble stående igjen med mine norske ord og føle meg som en språklig avviker.»

annonse

Dette er vår hjemmebane

En leser bruker fotballmetaforer for å beskrive sine reaksjoner. De spillerne som ikke behersker arenaen, som ikke har språkerferdighetene, gjør det lett for seg selv og jukser seg til en verbal seier ved å bruke engelsk. De gjør det med en selvfølgelighet, som fører til at vi, som har hjemmebanen vår her i Norge, oppdager at vi befinner oss på bortebane.

En del lesere understreker at ikke alle i Norge kan engelsk. «Jeg tilhører en generasjon hvor ikke alle fikk lære engelsk», skriver en.

[Disse bøkene bør du lese i høstferien](#)

Misliker å snakke engelsk

Noen kommer fra andre land; en skriver: «Det er direkte uhøflig å ikke snakke landets språk når man jobber med publikum. Jeg er ikke etnisk norsk og har strevet med å lære best mulig korrekt norsk og synes ikke at man kan forlange at jeg behersker flere tungemål enn mitt eget sære arkaiske språk og norsk.»

Noen skriver at de misliker å snakke engelsk. Når man betaler for å spise ute, vil man føle seg vel. Andre skriver at de elsker å snakke engelsk, at de har studert i engelsktalende land, at problemet er et annet.

Man henvender seg på norsk, og uten noen overgang, blir man svart på engelsk. Da er det underliggende budskapet fra de restaurantansatte: Du snakker feil språk, vi snakker det riktige.

Jeg er enig i analysen. Hadde vi hatt den lille overgangen som jeg etterlyste («Jeg snakker ikke norsk, er det greit for deg om vi tar det på engelsk?»), er budskapet: Du snakker det riktige språket, dessverre har ikke jeg lært meg det. Forskjellen stor. Det første er en verbal irretsettelse; det andre er et eksempel på verbal imøtekommenhet.

[Helene Uri: Hvorfor går ingen i kolonialen lenger?](#)

Alvorlige misforståelser

Flere lesere trekker frem sikkerhet. Det er kanskje mindre aktuelt på restauranter, selv om misforståelser rundt allergier kan være alvorlig. En forteller at hun har opplevd å stille bussjåfører enkle spørsmål uten å bli forstått.

Man trenger ikke å være utstyrt med katastrofesinnelag for å se for seg scener der det kan gå veldig galt. En annen skriver om manglende norskkunnskaper hos ansatte på sykehjem: «Dette kan gå på sikkerhet, men primært på respekt og livsinnhold.»

Det er svært mange der ute som er minst like sure som jeg er. Men gammel er jeg nok, for dotrene mine holder på sitt, og mange av mailene kunne rapportere om barn og barnebarn som mener som mine barn. Og jeg må innrømme at flodbølgen av mailer kommer fra voksne og godt voksne lesere. Ungdommene er tause. De skriver ikke mail til språkspaltister. De leser oss trolig heller ikke.

Strategien er i hvert fall klar. En leser skriver: «Neste gang later jeg som om jeg ikke snakker engelsk.» Trassighet kan være bra. Men språkopplæring for ansatte i servicenæringen er bedre.

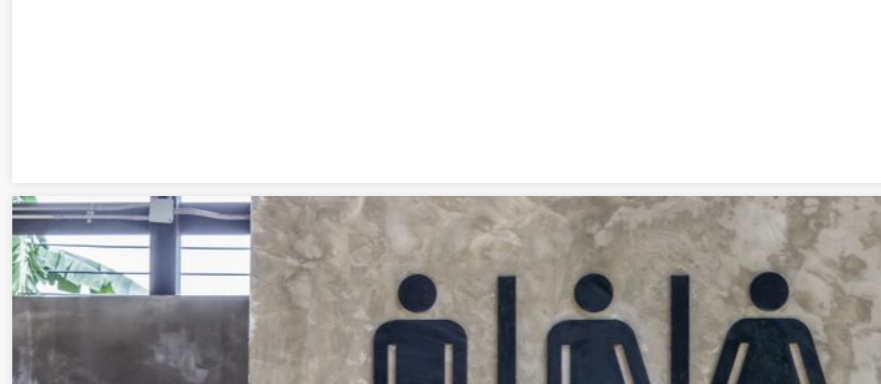
Her kan du lese Helene Uris språkspalte og flere nyheter om språk:

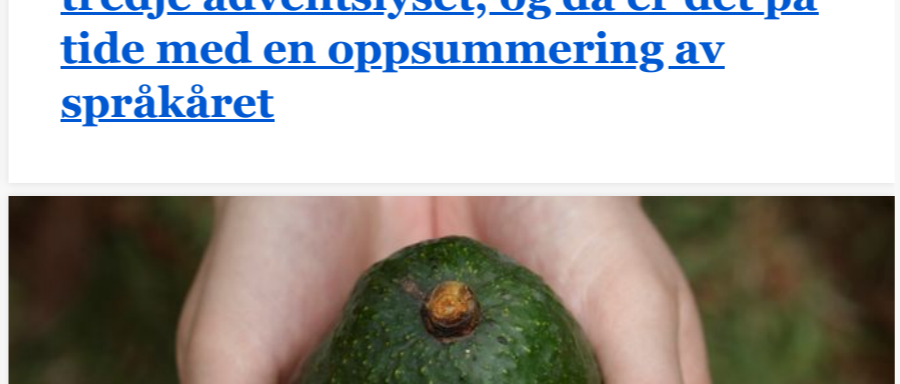
[Kan Disney-cie «Hakuna Matata»?](#)

[Helene Uri: Nå tenner vi snart det tredje adventslyset, og da er det på tide med en oppsummering av språket](#)

[Noen språk skiller ikke mellom pronomene for han og hun. Finsk er et slikt språk. Tyrkisk er et annet.](#)

[Visste du at ordet avokado kommer fra et indianerspråk og antagelig betyr 'testikkel'?](#)

[Dagens korte debattinnlegg](#)

[Kort sagt, fredag 7. desember](#)

[Dagens korte debattinnlegg](#)

[Kort sagt, torsdag 6. desember](#)

[Se flere artikler](#)

[RESTAURANT](#) +

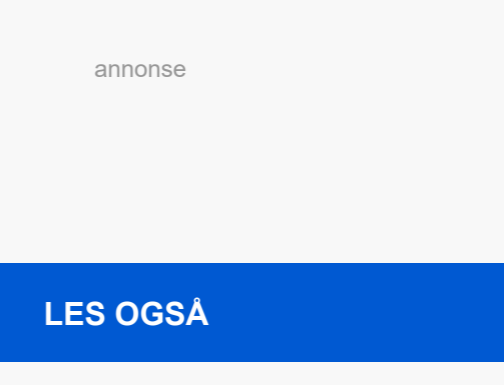
[SPRAK](#) +

[SPRAKET VART](#) +

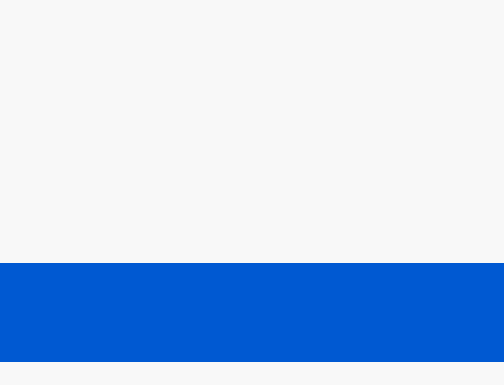
[SPRAKETVART](#) +

annonse

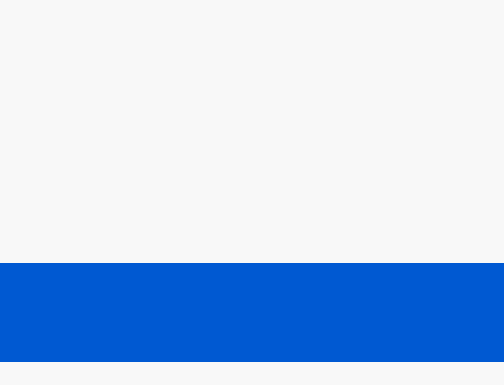
[LES OGSÅ](#)

[Amazon sørger for at julegavene kommer raskt frem. Ansatte hevder de blir behandlet som roboter.](#)

[Hegerbergs råd til barn og unge – Det er viktige spørsmål å stille seg.](#)

[Medier: Trump tvinger Mattis til å gå av tidligere enn planlagt.](#)

[Stor vannlekkasje i Oslo](#)

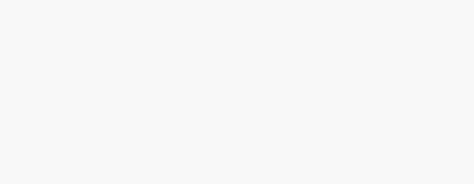
[United-kapteinen mener dette er nøkkelen til Solskjærs drømmestart](#)

[Norsk travsjøkk ga plass i superløp](#)

[TIL FORSIDEN](#)

[TIL TOPPEN](#)

TIPSTELEFON 02286

TIPS PA E-POST

VARSLETTJENESTEN SECUREDROP

DEBATTINLEGG PA E-POST

SENTRALBORD 22 88 30 00

ANNONSER 2286 3010

KUNDESERVICE 2189 6040

VIS AKERSGATA 55 I KART

ADRESSE

Akersgata 55, 0180 OSLO

SJEFREDAKTØR OG ADMINISTRERENDE DIREKTØR

Eigen Egil Hansen

POLITISK REDAKTØR

Trine Elertsen

NIHETSREDAKTØR

Tone Tveiv Strøm-Gundersen

KULTURREDAKTØR

Sarah Serhain

FEATUREREDAKTØR

Lillian Vambheim

UTVILKINGSREDAKTØR

Eirik Hammersmark Winsnes

| PERSONVERNPOLICY OG COOKIES |

Alt innhold er opphavsrettlig beskyttet. © Aftenposten. ACAP-beskyttet | [Personvernpolicy og cookies](#). | Aftenposten arbeider etter Vår Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Aftenposten har ikke ansvar for innhold på eksterne nettsider som det lenkes til.